

Марыя Сыракваш скончыла Мінскую дзяржаўную гімназію-каледж мастацтваў. У 2019 годзе паступіла ў Беларускаю дзяржаўную акадэмію мастацтваў на аддзяленне графікі. Удзельніца і пераможца тэматычных конкурсаў. У 2022 годзе па выніках рэспубліканскай выставы “Графіка года ’21” Марыя Сыракваш атрымала дыплом першай ступені.

Марыя Сыракваш

Цудадзейныя вандроўкі ў мінулае

Смяляны. Прывід (2021)

Некалькі дзён таму, завітаўшы ў Нацыянальную бібліятэку Беларусі, з афішы на ўваходзе я даведаўся, што 24 сакавіка ў галерэі “Панарама” адкрылася новая выстава — “Вандроўкі ў мінулае” маладой беларускай мастачкі Марыі Сыракваш.

Я даволі часта бываю на мастацкіх выставах. Але, калі па-шчырасці, вельмі рэдка творы нашых сучаснікаў пакідаюць мяне ўражаным. Іншая справа — працы Марыі Сыракваш. За апошнія два гады я бачыў яе творы ў Палацы мастацтва і Мастацкай галерэі Міхаіла Савіцкага. І кожны раз яны прымушалі мене спыніцца побач. Часам гэты былі велізарныя лінарыты, часам — акварэльныя пейзажы або нацюрморты. Працуе Марыя Сыракваш і ў інсталяцыі і алейным жывапісе. Мастацтвазнаўцы акрэсліваюць яе творчасць такімі словамі: “Бязважасць, свежасць, атмасфернасць і празрыстасць уласцівы акварэлям мастачкі. Яе асаблівая палітра — жывапісныя колеры, упэўненыя лініі, абстрактныя вобразныя элементы, эмацыянальны кантэкст. Уяўны парыв ветру, рух травы, гульня святла на вежах, сакавітыя фарбы — акварэльныя пейзажы нібыта матэрыялізуюцца ў паветры і ўяўленні, прымойваюцца гледачам — настолькі насычаная кожная выява”.

Чым жа мяне ўразіла персанальная выстава і чаму б я параіў яе наведаць? Усё проста. Тут прадстаўлена каля 30 пейзажаў 2019—2021 гадоў. Гэта і старыя замкі, палацы, сядзібы, храмы і вёсачкі, прычым многія з іх добра вядомыя беларусам. Прыкладам, Крэўскі, Гальшанскі і Смялянскі замкі, касцёл у Івянцы, флігель у Медзвядцы (ледзь не адзінае, што за-

сталася ад сядзібы, дзе 220 год таму нарадзіўся славетны навуковец-геолаг Ігнат Дамейка), сядзіба ў Грушаўцы (дзе нарадзіўся не менш вядомы гістарычны дзеяч часоў ВКЛ Тадэвуш Рэйтан) і многае іншае можна ўбачыць на выставе. Геаграфічна тут — уся Беларусь, Міншчына, і Гарадзеншчына, Берасцейшчына і Віцебшчына. Марыя Сыракваш — чалавек, якога без сумневу можна назваць “апантаны Бацькаўшчынай”. Пэўна, такім ж былі мастакі Напалеон Орда і Язэп Драздовіч. І яднае іх усіх тое, што кожны з іх быў “нон-стоп” вандроўнікам па роднай Беларусі. Орда аб’ехаў усё былое ВКЛ, карыстаючыся экіпажам. Драздовіч вымяраў прастору стаптанымі чаравікамі. А Сыракваш — больш сучасным відам транспарту: старым добрым роварам. Пра тое, што штурхае яе, узяўшы эцюднік, нягледзячы на надвор’е, ехаць на край зямлі, лепей за яе не адкажа ніхто: “*Удзяцінстве мы шмат вандравалі з бацькамі, і ў маёй падсвядомасці адбіліся выявы старых сядзіб і палацаў, капліц і храмаў, старых паркавых дрэў і пакрытых імхамі камянёў*”. Пазней мастачка не раз вярталася ў тыя мясціны, знаёмыя з дзяцінства. І бачыла, як людзі няўмольна, бяздумна сціраюць з зямлі тое, што не паспеў зрабіць час. Як знікаюць тыя палацыкі, як высыхаюцца векавыя дрэвы. І тады да яе прыйшло разуменне, што адна з яе задач як мастака — захаванне гэтай нашай агульнай спадчыны. Хай і ў выглядзе рамантычных вобразаў. Але дарэчы сказаць, што адлюстроўвае мастачка і пазітыўныя змены, тыя ж вынікі рэстаўрацыі на замках і сядзібах. Так яе малюнкі атрымліваюць дадатковую, гістарычную вартасць.